

2 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΙΤΛΩΝ

Η προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών αποτελεί καταστατικό καθήκον του Ευρωσυστήματος. Τα συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού τίτλων είναι θεμελιώδεις υποδομές αναγκαίες για τη σωστή λειτουργία μιας οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική ροή των πληρωμών για αγαθά, υπηρεσίες και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και η ομαλή τους λειτουργία έχει καίρια σημασία για την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της κεντρικής τράπεζας και για τη διατήρηση της σταθερότητας και της αξιοπιστίας του νομίσματος, του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της οικονομίας γενικότερα. Για την εκπλήρωση αυτού του καθήκοντος, το Ευρωσύστημα ακολουθεί τρεις προσεγγίσεις: αναλαμβάνει λειτουργικό ρόλο, εκτελεί δραστηριότητες επίβλεψης και δρα ως καταλύτης (περισσότερες λεπτομέρειες για τα δύο τελευταία βλ. στις Ενότητες 4 και 5 του Κεφαλαίου 3). Όσον αφορά το λειτουργικό του ρόλο, σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ, μπορεί να παρέχει διευκολύνσεις με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικών και υγιών συστημάτων συμψηφισμού και πληρωμών.

2.1 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ TARGET2

Το Ευρωσύστημα διαχειρίζεται το TARGET2 για την επεξεργασία πληρωμών σε ευρώ μεγάλης αξίας και επείγοντος χαρακτήρα. Το TARGET2 διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής και τη λειτουργία της αγοράς χρήματος του ευρώ. Παρέχει υπηρεσίες διακανονισμού σε συνεχή χρόνο και σε χρήμα κεντρικής τράπεζας και καλύπτει μεγάλο μέρος της αγοράς. Επεξεργάζεται συναλλαγές μεγάλης αξίας και επείγοντος χαρακτήρα χωρίς ανώτατο ή κατώτερο όριο ποσού, προσελκύει δε και ποικίλες άλλες πληρωμές. Το σύστημα βασίζεται σε ενιαία τεχνική υποδομή, την Ενιαία Κοινή Πλατφόρμα ή ΕΚΠ (Single Shared Platform – SSP). Τρεις κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος – η Deutsche Bundesbank, η Banque de France και η Banca d'Italia – παρέχουν από κοινού την ΕΚΠ και τη διαχειρίζονται για λογαριασμό του Ευρωσυστήματος.

Το Δεκέμβριο του 2012 το TARGET2 είχε 985 άμεσους συμμετέχοντες. Ο συνολικός αριθμός των τραπεζών που είναι προσβάσιμες παγκοσμίως μέσω του TARGET2 (συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων και των θυγατρικών) έφθασε τις 55.000. Επιπλέον, μέσω του TARGET2 διακανονίζονταν οι ταμειακές δοσοληψίες 82 επικουρικών συστημάτων.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ TARGET2

Το σύστημα TARGET2 λειτούργησε ομαλά το 2012 και συνέχισε να διακανονίζει μεγάλο αριθμό πληρωμών σε ευρώ. Το μερίδιο αγοράς του συστήματος παρέμεινε σταθερό. Το 92% της συνολικής αξίας των πληρωμών μέσω συστημάτων πληρωμών μεγάλης αξίας σε ευρώ διεκπεραιώθηκε μέσω του TARGET2. Το 2012 το σύστημα επεξεργάστηκε 90.671.378 συναλλαγές συνολικά και κατά μέσο όρο 354.185 την ημέρα. Η συνολική αξία των συναλλαγών μέσω του TARGET2 το 2012 ανήλθε σε 634.132 δισεκ. ευρώ, με μέση ημερήσια αξία 2.477 δισεκ. ευρώ. Στον Πίνακα 12 παρουσιάζονται οι ροές πληρωμών μέσω του συστήματος TARGET2 το 2012, σε σύγκριση με το 2011.

Το 2012 η συνολική διαθεσιμότητα⁹ της ΕΚΠ του TARGET2 έφθασε το 100%.

⁹ Το επίπεδο διαθεσιμότητας είναι ο βαθμός στον οποίο οι συμμετέχοντες ήταν σε θέση να χρησιμοποιούν το σύστημα TARGET2 κατά το ωράριο λειτουργίας τους χωρίς ανωμαλίες.

Πίνακας 12 Όγκος και αξία πληρωμών μέσω TARGET2

	Αξία (δισεκ. ευρώ)			Όγκος (αριθμός συναλλαγών)		
	2011	2012	Μεταβολή (%)	2011	2012	Μεταβολή (%)
Σύνολο TARGET2						
Σύνολο πληρωμών	612.936	634.132	3,4	89.565.697	90.671.378	1,2
Ημερήσιος μέσος όρος	2.385	2.477	3,8	348.505	354.185	1,6

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημείωση: 257 ημέρες λειτουργίας το 2011 και 256 το 2012.

Στη διάρκεια του έτους 99,98% των πληρωμών στην ΕΚΠ ολοκληρώθηκαν εντός πέντε λεπτών. Γενικώς, οι θετικές επιδόσεις του συστήματος ικανοποίησαν τους συμμετέχοντες.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΟΥ TARGET2

Το Ευρωσύστημα διατηρεί στενές σχέσεις με τους χρήστες του TARGET2. Το 2012 πραγματοποιήθηκαν τακτικές συναντήσεις μεταξύ των ΕθνΚΤ και των εθνικών ομάδων χρηστών του TARGET2. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν διμερείς συναντήσεις σε εξαμηνιαία βάση μεταξύ της Ομάδας Εργασίας του Ευρωσυστήματος για το TARGET2 (Working Group on TARGET2) και της Ομάδας Εργασίας για το TARGET (TARGET Working Group) των ευρωπαϊκών ενώσεων του πιστωτικού τομέα, όπου συζητήθηκαν θέματα λειτουργίας του TARGET2 σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Η ειδική ομάδα που συστάθηκε το 2011 με τη συμμετοχή εκπροσώπων των δύο ομάδων εργασίας συνέχισε το έργο της και μελέτησε σημαντικές αλλαγές που επηρεάζουν το TARGET2, όπως η σύνδεση του TARGET2-Securities (T2S). Περαιτέρω ζητήματα στρατηγικής απασχόλησαν την Ομάδα Επαφών για τη Στρατηγική Πληρωμών σε Ευρώ (Contact Group on Euro Payments Strategy), στην οποία συμμετέχουν υψηλόβαθμα στελέχη εμπορικών και κεντρικών τραπεζών.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το Ευρωσύστημα αποδίδει υψηλή σημασία στην ανάπτυξη του TARGET2 ώστε να βελτιωθεί περαιτέρω η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και να καλύπτονται οι ανάγκες των συμμετεχόντων.

Εν όψει της σημαντικής προπαρασκευαστικής προσπάθειας για το T2S, το Ευρωσύστημα αποφάσισε το 2011 ότι δεν θα κυκλοφορήσει ετήσια έκδοση του TARGET2 το 2012. Το Ευρωσύστημα ωστόσο συνέχισε να ασχολείται με το σύστημα TARGET2 το 2012, προετοιμάζοντας τις προσαρμογές που θα είναι απαραίτητες για τη σύνδεση με το T2S. Ελήφθη οριστική απόφαση για τις υπηρεσίες που θα παρέχει το TARGET2 στους συμμετέχοντες προκειμένου να υποστηρίξει τις δραστηριότητές τους στο T2S. Οι υπηρεσίες αυτές θα διατίθενται στους συμμετέχοντες όταν τεθεί σε λειτουργία το T2S. Το Ευρωσύστημα ξεκίνησε επίσης αξιολόγηση της στρατηγικής για τη μετάπτωση του TARGET2 στα νέα τεχνικά πρότυπα (ISO 20022). Αποφασίστηκε ότι όλα τα ισχύοντα πρότυπα μηνυμάτων θα πρέπει να προσαρμοστούν στο ISO 20022 σε μία ενιαία φάση (“big bang”) που έχει προγραμματιστεί για τον Νοέμβριο του 2017.

ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ TARGET2

Όλες οι χώρες της ζώνης του ευρώ συμμετέχουν στο TARGET2, καθώς η χρήση του είναι υποχρεωτική για το διακανονισμό όλων των εντολών πληρωμής που συνδέονται με τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Οι εκτός της ζώνης του ευρώ κεντρικές τράπεζες της ΕΕ μπορούν να συνδεθούν με το σύστημα TARGET2 σε προαιρετική βάση προς διευκόλυνση του διακανονισμού των συναλλαγών σε ευρώ στις αντίστοιχες χώρες. Από νομική και επιχειρησιακή

σκοπιά, κάθε κεντρική τράπεζα είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της δικής της συνιστώσας του συστήματος και για τη διατήρηση των σχέσεων με τους συμμετέχοντες σ' αυτήν. Επιπλέον, ορισμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν σε άλλες χώρες του EOX συμμετέχουν στο TARGET2 εξ αποστάσεως.

Επί του παρόντος συνδεδεμένες με το TARGET2 είναι 24 κεντρικές τράπεζες της ΕΕ και οι αντίστοιχες κοινότητες χρηστών: οι 17 εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ, η ΕΚΤ και έξι κεντρικές τράπεζες χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ.¹⁰

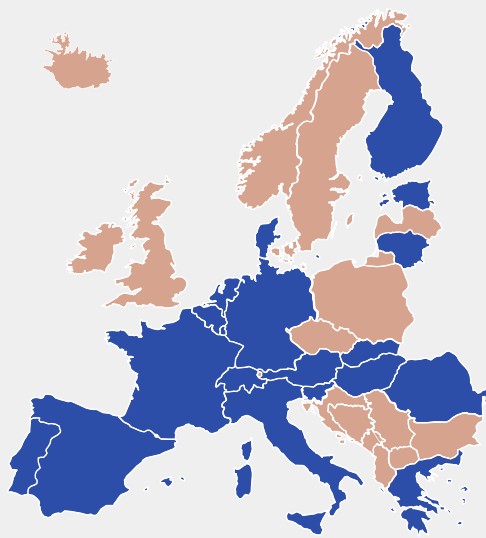
2.2 TARGET2-SECURITIES

Το TARGET2-Securities (T2S) είναι η μελλοντική υπηρεσία του Ευρωσυστήματος για τον διακανονισμό τίτλων σε χρήμα κεντρικής τράπεζας στην Ευρώπη. Το σύστημα βρίσκεται σήμερα στο στάδιο της ανάπτυξης και η πλατφόρμα διακανονισμού προβλέπεται να τεθεί σε λειτουργία τον Ιούνιο του 2015. Όλοι σχεδόν οι διαπραγματευόμενοι τίτλοι στην Ευρώπη θα διακανονίζονται στο T2S, με αποτέλεσμα σημαντικές οικονομίες κλίμακας και χαμηλό κόστος διακανονισμού. Χάρη στην εξομοίωση διασυνοριακού και εγχώριου διακανονισμού, το T2S θα αποτελέσει ένα μεγάλο βήμα προς τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής αγοράς κεφαλαίων, παρέχοντας μια στέρεη βάση για την αύξηση της αποτελεσματικότητας και του ανταγωνισμού σε ολόκληρο τον μετασυναλλακτικό τομέα. Το T2S θα παρέχει σημαντική εξοικονόμηση από την άποψη των ασφαλειών και της ρευστότητας, ένα ιδιαίτερα πολύτιμο χαρακτηριστικό σε καιρούς όπου η ζήτηση ασφαλειών υψηλής ποιότητας αυξάνεται συνεχώς λόγω της χρηματοπιστωτικής αναταραχής και των νέων εξελίξεων στις κανονιστικές απαιτήσεις. Θα εναρμονίσει τις διαδικασίες των αγορών, διευκολύνοντας έτσι τον εκσυγχρονισμό των λειτουργιών εσωτερικής διαχείρισης και επεξεργασίας (back office).

10 Βουλγαρία, Δανία, Λεττονία, Λιθουανία, Πολωνία και Ρουμανία.

Διάγραμμα 37 Κεντρικά Αποθετήρια Αξιών που συμμετέχουν στο T2S

- Σύστημα Αυλών Τίτλων της Τράπεζας της Ελλάδος
- Centrálny depozitár cenných papierov (Σλοβακία)
- Clearstream Banking (Γερμανία)
- Depozitarul Central (Ρουμανία)
- Eesti Väärtpaberikeskus (Εσθονία)
- Euroclear Belgium
- Euroclear Finland
- Euroclear France
- Euroclear Nederland
- Iberclear – BME Group (Ισπανία)
- Interbolsa – Sociedade Gestora de Sistemas de Liquidação e de Sistemas Centralizados de Valores Mobiliários (Πορτογαλία)
- KDD – Centralna Klirinško Depotna Družba (Σλοβενία)
- Központi Elszámolóház és Értéktár – KELER (Ουγγαρία)
- Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas (Λιθουανία)
- LuxCSD (Λουξεμβούργο)
- Malta Stock Exchange
- Monte Titoli (Ιταλία)
- National Bank of Belgium Securities Settlement System NBB-SSS (Βέλγιο)
- Oesterreichische Kontrollbank (Αυστρία)
- SIX SIS (Ελβετία)
- VP LUX (Λουξεμβούργο)
- VP Securities (Δανία)

Στο τέλος Ιουνίου του 2012 συνολικά 22 κεντρικά αποθετήρια αξιών (ΚΑΑ) είχαν υπογράψει τη Συμφωνία-Πλαίσιο για το T2S,¹¹ δηλ. σχεδόν όλα τα ΚΑΑ που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ και πέντε ΚΑΑ που εδρεύουν εκτός της ζώνης του ευρώ. Αυτά τα ΚΑΑ αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 100% του όγκου των διακανονισμών σε ευρώ και δεν θα απαλλάσσονται από το τέλος εισόδου στο T2S εφόσον αποφάσισαν να συμμετάσχουν στο σύστημα από νωρίς. Επιπλέον, τον Ιούνιο η Danmarks Nationalbank υπέγραψε τη Συμφωνία Συμμετοχής Νομίματος¹² και συμφώνησε να διαθέτει την κορώνα Δανίας στο T2S από το 2018. Με την υπογραφή αυτών των συμφωνιών έληξαν οι συμβατικές διαπραγματεύσεις που διήρκεσαν περισσότερο από δύο έτη, αλλά το T2S παραμένει ανοικτό σε νέους συμμετέχοντες. Οι κεντρικές τράπεζες και ΚΑΑ χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ μπορούν να υπογράψουν τη Συμφωνία Συμμετοχής Νομίματος ή τη Συμφωνία-Πλαίσιο αργότερα. Ωστόσο, τα νεοεισπράσιμα ΚΑΑ θα πρέπει εφεξής να καταβάλλουν εφάπαξ τέλος εισόδου.

Με την έναρξη ισχύος αυτών των δύο συμφωνιών, τέθηκε σε εφαρμογή μια νέα διοικητική δομή από 1.7.2012. Η νέα διοικητική δομή, η οποία όπως η προηγούμενη βασίζεται στις αρχές της ευρείας συμμετοχής της αγοράς και της διαφάνειας, εκχωρεί μεγαλύτερη επιρροή στους αντισυμβαλλομένους του Ευρωσυστήματος και θα συνεχίσει να ισχύει μετά την έναρξη της λειτουργίας του T2S. Περιλαμβάνει διαχειριστικό, συμβουλευτικό και λειτουργικό επίπεδο. Το πρώτο επίπεδο απαρτίζεται από το Συμβούλιο T2S, που είναι υπεύθυνο για την καθημερινή διαχείριση του έργου και τη λειτουργία του, και τη Διαχειριστική Ομάδα ΚΑΑ, η οποία εξυπηρετεί την ενιαία εκπροσώπηση των ΚΑΑ έναντι του Ευρωσυστήματος. Στο συμβουλευτικό επίπεδο, η Συμβουλευτική Ομάδα T2S εκπροσωπεί όλες τις κατηγορίες εμπλεκομένων, δηλ. τις κεντρικές τράπεζες, τα ΚΑΑ και την τραπεζική κοινότητα, καθώς και τους εποπτικούς φορείς, τους φορείς επίβλεψης και τον κλάδο. Οι Εθνικές Ομάδες Χρηστών αποτελούν τον επίσημο σύνδεσμο μεταξύ των εθνικών αγορών και της Συμβουλευτικής Ομάδας. Στο λειτουργικό επίπεδο, το Τμήμα Υποστήριξης του Προγράμματος T2S και οι Τεχνικές Ομάδες παρέχουν υποστήριξη στα όργανα του διαχειριστικού επιπέδου.

Στον τεχνικό τομέα σημειώθηκε σημαντική πρόοδος το 2012. Μεταξύ άλλων, το Ευρωσύστημα δημοσίευσε το Εγχειρίδιο Χρηστών του T2S, καθώς και τροποποιημένες εκδόσεις του Εγγγράφου Απαιτήσεων Χρηστών, των Αναλυτικών Λειτουργικών Προδιαγραφών Χρηστών και της Περιγραφής Υπηρεσιακών Διαδικασιών. Οι τέσσερις κεντρικές τράπεζες που είναι υπεύθυνες για την ανάπτυξη και τη λειτουργία της πλατφόρμας T2S (Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France και Banca d'Italia) εκτιμούν ότι θα ολοκληρώσουν την ανάπτυξη του απαραίτητου λογισμικού (βασικές λειτουργίες) το 3^ο τρίμηνο του 2013 και έχουν σημειώσει αξιόλογη πρόοδο στην εσωτερική δοκιμή του λογισμικού. Τα ΚΑΑ και οι ΕθνΚΤ ολοκλήρωσαν οικονομοτεχνικές μελέτες τον Ιούνιο του 2012, βάσει των οποίων ζητήθηκαν πάνω από 30 αλλαγές. Στο τέλος του 2012 τα ΚΑΑ και το Ευρωσύστημα συμφώνησαν για το χρόνο και τη σύνθεση τριών φάσεων μετάπτωσης, οι οποίες προγραμματίζεται να λάβουν χώρα μεταξύ Ιουνίου 2015 και Νοεμβρίου 2016. Στις αρχές του 2013 εξακολούθησαν να διερευνούν πιθανές εναλλακτικές λύσεις μετάπτωσης προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη εξισορρόπηση των λειτουργικών προσπαθειών για τη μετάπτωση.

Πρόοδος σημειώθηκε και στη συνδεσιμότητα με το T2S, δηλ. στην επιλογή δικτύων μέσω των οποίων οι συμμετέχοντες στην αγορά και τα ΚΑΑ θα μπορούν να αποστέλλουν εντολές και να

11 Η Συμφωνία-Πλαίσιο T2S προβλέπει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Ευρωσυστήματος και των ΚΑΑ που αναθέτουν τις εργασίες διακανονισμού τους στο Ευρωσύστημα.

12 Η Συμφωνία Συμμετοχής Νομίματος στο T2S διέπει τη σχέση μεταξύ του Ευρωσυστήματος και των εκτός της ζώνης του ευρώ ΕθνΚΤ που επιθυμούν να διατίθενται τα νομίσματά τους στο T2S.

λαμβάνουν μηνύματα από το T2S. Χορηγήθηκαν άδειες σε δύο παρόχους δικτυακών υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας μετά από διαγωνισμό που έγινε το 2011. Το Ευρωσύστημα έχει σχεδόν ολοκληρώσει το νομικό πλαίσιο για την υπηρεσία αποκλειστικής σύνδεσης, η οποία θα διατίθεται παράλληλα με τις δύο λύσεις δικτύου προστιθέμενης αξίας, εάν υπάρχει ζήτηση τέτοιας υπηρεσίας από την αγορά.

Οι συμμετέχοντες στην αγορά τόνισαν ότι το T2S, προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη του, πρέπει να προωθήσει περισσότερο την εναρμόνιση στον μετασυναλλακτικό τομέα. Η Ομάδα Εναρμόνισης T2S υποστηρίζει τη Συμβουλευτική Ομάδα T2S σε διάφορες εργασίες εναρμόνισης και συνέταξε την τρίτη έκθεση προόδου εναρμόνισης του T2S στη διάρκεια του 2012, η οποία θα δημοσιευθεί στις αρχές του 2013. Περισσότερες πληροφορίες για τις εργασίες εναρμόνισης και για την επίδρασή τους στην ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική ενοποίηση βλ. στην Ενότητα 4 του Κεφαλαίου 3.

2.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια για όλους τους τύπους πιστοδοτικών πράξεων του Ευρωσυστήματος, όχι μόνο σε εγχώριο επίπεδο, αλλά και διασυνοριακά. Η διασυνοριακή χρήση ασφαλειών στη ζώνη του ευρώ είναι δυνατή κυρίως μέσω δύο μηχανισμών: του συστήματος ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) και των αποδεκτών ζεύξεων μεταξύ των συστημάτων διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) της ζώνης του ευρώ. Η πρώτη λύση παρέχεται από το Ευρωσύστημα, ενώ η δεύτερη αποτελεί πρωτοβουλία που προωθήθηκε από την αγορά. Επιπλέον, οι διασυνοριακές ασφάλειες μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατ' εξαίρεση μέσω λογαριασμών που τηρούν οι ΕθνΚΤ σε μη εγχώρια (διεθνή) ΚΑΑ.

Η αξία των διασυνοριακών ασφαλειών που έχουν κατατεθεί στο Ευρωσύστημα (συμπεριλαμβανομένων τόσο των εμπορεύσιμων όσο και των μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων) μειώθηκε σε 643 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2012, από 731 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2011. Συνολικά, στο τέλος του 2012 οι διασυνοριακές ασφάλειες αντιπροσώπευαν το 22,8% του συνόλου των ασφαλειών που παραχωρήθηκαν στο Ευρωσύστημα (έναντι 29,9% το 2011).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Το 2012 το ΣΑΚΤ παρέμεινε ο κύριος μηχανισμός για τη διασυνοριακή μεταβίβαση ασφαλειών στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και της παροχής ενδοημερήσιας πίστωσης του Ευρωσυστήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία που διακρατεί ως θεματοφύλακας το ΣΑΚΤ μειώθηκαν από 434 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2011 σε 354 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2012. Οι διασυνοριακές ασφάλειες που κατ' εξαίρεση διακρατούνται στους λογαριασμούς που τηρούν οι ΕθνΚΤ σε μη εγχώρια (διεθνή) ΚΑΑ ανήλθαν σε 134 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2012.

Δεδομένου ότι το ΣΑΚΤ δημιουργήθηκε αρχικά το 1999 ως μεταβατική λύση και ότι βασίζεται στην αρχή της ελάχιστης εναρμόνισης, οι συμμετέχοντες στην αγορά έχουν ζητήσει ορισμένες βελτιώσεις. Συγκεκριμένα, ζητούν να καταργηθεί η απαίτηση για επαναπατρισμό των (εμπορεύσιμων) περιουσιακών στοιχείων από ΚΑΑ-επενδυτές προς ΚΑΑ-εκδότες προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλειες μέσω του ΣΑΚΤ, όπως επίσης και να επιτραπεί η διασυνοριακή χρήση των τριμερών υπηρεσιών διαχείρισης ασφαλειών οι οποίες επί του παρόντος χρησιμοποιούνται μόνο σε εγχώρια βάση. Το Ευρωσύστημα είναι υπέρ της εισαγωγής αυτών των βελτιώσεων στο ΣΑΚΤ και ήδη εργάζεται για την ενσωμάτωσή τους στο συναφές πλαίσιο το 2014.

Θέματα που αφορούν το διακανονισμό τίτλων σε ευρώ και τη χρήση ασφαλειών στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος συζητούνται στην Ομάδα Επαφών για τις Υποδομές Τίτλων σε Ευρώ (Contact Group on Euro Securities Infrastructures), όπου εκπροσωπούνται οι υποδομές της αγοράς, οι συμμετέχοντες στην αγορά και οι κεντρικές τράπεζες.

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΖΕΥΞΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΙΤΛΩΝ

Η διασυννοριακή χρήση ασφαλειών είναι δυνατή και μέσω ζεύξεων μεταξύ εθνικών ΣΔΤ. Ωστόσο, αυτές οι ζεύξεις είναι αποδεκτές για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος μόνο εφόσον πληρούν τα πρότυπα των χρηστών του Ευρωσυστήματος. Οι τίτλοι, αφού μεταβιβαστούν σε άλλο ΣΔΤ μέσω αποδεκτών ζεύξεων, μπορούν να χρησιμοποιούνται στις τοπικές διαδικασίες όπως ακριβώς και οι εγχώριες ασφάλειες. Η αξία των ασφαλειών που παραχωρούνται με άμεσες και έμμεσες (relayed) ζεύξεις μειώθηκε από 175 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2011 σε 156 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2012.

Το 2012 προστέθηκε μία νέα άμεση ζεύξη στον κατάλογο των αποδεκτών ζεύξεων και αφαιρέθηκαν τρεις άμεσες ζεύξεις. Συνολικά, στο τέλος του 2012 οι αντισυμβαλλόμενοι είχαν στη διάθεσή τους 52 άμεσες και 8 έμμεσες ζεύξεις, εκ των οποίων λίγες μόνο χρησιμοποιούνται στην πράξη.

3 ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 128 της Συνθήκης, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμμάτων ευρώ εντός της ΕΕ. Η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ μπορούν να εκδίδουν αυτά τα τραπεζογραμμάτια.

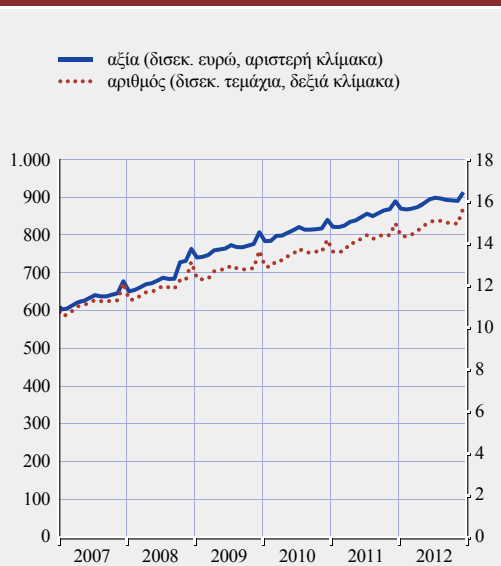
3.1 Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΩΝ

ΖΗΤΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩ

Στο τέλος του 2012 υπήρχαν 15,7 δισεκ. τραπεζογραμμάτια ευρώ σε κυκλοφορία, συνολικής αξίας 912,6 δισεκ. ευρώ, έναντι 14,9 δισεκ. τεμαχίων, συνολικής αξίας 888,6 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2011 (βλ. Διάγραμμα 38). Από πλευράς αξίας, τα τραπεζογραμμάτια των 50 και 500 ευρώ κατείχαν τα μεγαλύτερα μερίδια επί του συνόλου, 35% και 32% αντίστοιχα στο τέλος του έτους. Το τραπεζογραμμάτιο των 50 ευρώ ήταν η ονομαστική αξία με τη μεγαλύτερη χρήση από πλευράς όγκου, καθώς αντιπροσώπευε το 41% του συνόλου των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία (βλ. Διάγραμμα 39). Το 2012 ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία ανήλθε σε 2,7% σε όρους αξίας και σε 4,9% σε όρους όγκου. Τα τραπεζογραμμάτια των 50 ευρώ σημείωσαν σαφώς την εντονότερη άνοδο, με ετήσιο ρυθμό 6,5% και ακολουθούν τα τραπεζογραμμάτια των 20 και των 10 ευρώ με ρυθμό αύξησης 4,7% και των 5 ευρώ με 4,4%. Ο ρυθμός αύξησης του τραπεζογραμματίου των 500 ευρώ, ο οποίος είχε φθάσει σε υψηλά επίπεδα κατά το παρελθόν, έγινε αρνητικός (-2,0%).

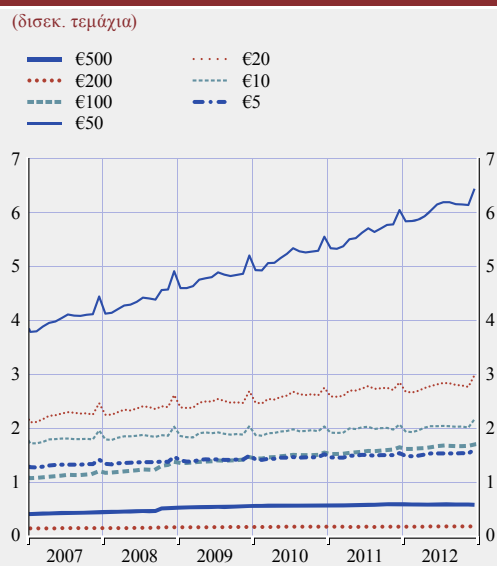
Εκτιμάται ότι, σε όρους αξίας, 20-25% των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία (με το ποσοστό αυτό να τείνει μάλλον προς το 25%) διακρατούνται εκτός της ζώνης του ευρώ, ιδίως σε γειτονικές προς τη ζώνη χώρες. Το 2012 οι καθαρές αποστολές τραπεζογραμμάτων ευρώ από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προς περιοχές εκτός της ζώνης του ευρώ αυξήθηκαν κατά 19% ή 2,1 δισεκ. σε σχέση με το 2011. Τραπεζογραμμάτια ευρώ, κυρίως υψηλής ονομαστικής αξίας, διακρατούνται εκτός της ζώνης του ευρώ ως μέσο αποθησαυρισμού, αλλά και για διακανονισμό συναλλαγών στις διεθνείς αγορές.

Διάγραμμα 38 Αριθμός και αξία τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία

Πηγή: ΕΚΤ.

Διάγραμμα 39 Αριθμός τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία κατά ονομαστική αξία

Πηγή: ΕΚΤ.

Το 2012 ο συνολικός αριθμός κερμάτων ευρώ σε κυκλοφορία (δηλ. καθαρή κυκλοφορία πλην των αποθεμάτων που διακρατούν οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ) αυξήθηκε κατά 4,4% σε 102,0 δισεκ. τεμάχια. Τα κέρματα μικρής αξίας του 1, των 2 και των 5 λεπτών αντιστοιχούσαν στο 62% του συνολικού αριθμού των κερμάτων σε κυκλοφορία. Στο τέλος του 2012 η αξία των κερμάτων σε κυκλοφορία ανήλθε σε 23,7 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 2,5% σε σχέση με το τέλος του 2011.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Το 2012 οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ εξέδωσαν 33,1 δισεκ. τραπεζογραμμάτια αξίας 1,0 τρισεκ. ευρώ, ενώ 32,2 δισεκ. τεμάχια αξίας 1,0 τρισεκ. ευρώ επιστράφηκαν στις ΕθνΚΤ. Οι αριθμοί αυτοί ήταν παρόμοιοι με εκείνους που καταγράφηκαν το 2011. 34,6 δισεκ. τεμάχια υπέστησαν επεξεργασία με πλήρως αυτοματοποιημένα μηχανήματα, τα οποία ελέγχουν τη γνησιότητα και την καταλληλότητά τους προς κυκλοφορία, ούτως ώστε να διατηρείται η ποιότητα και η ακεραιότητα των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων σύμφωνα με τα κοινά ελάχιστα πρότυπα διαλογής που έχει θεσπίσει το Ευρωσύστημα. Κατά τη διαδικασία αυτή, περίπου 5,6 δισεκ. τεμάχια κρίθηκαν ακατάλληλα και καταστράφηκαν. Το ποσοστό ακαταλληλότητας¹³ των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων (δηλ. το μερίδιο των τραπεζογραμμάτων που χρειάστηκε να αντικατασταθούν επειδή κρίθηκαν ακατάλληλα) ήταν 44% για τις ονομαστικές αξίες μέχρι και της αξίας των 50 ευρώ και 9% για τα τραπεζογραμμάτια μεγαλύτερης ονομαστικής αξίας.

Η μέση συχνότητα επιστροφής¹⁴ τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία ήταν 2,16 στο τέλος του 2012, δηλαδή κατά μέσο όρο κάθε τραπεζογραμμάτιο επιστρεφόταν σε μια ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ ανά έξι μήνες. Η συχνότητα επιστροφής ήταν 0,34 για τα τραπεζογραμμάτια των 500 ευρώ, 0,46 για τα τραπεζογραμμάτια των 200 ευρώ και 0,70 για τα τραπεζογραμμάτια των 100 ευρώ,

¹³ Ορίζεται ως το πηλίκο του αριθμού των τραπεζογραμμάτων που κρίνονται ακατάλληλα σε ένα έτος προς τον μέσο αριθμό τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους.

¹⁴ Ορίζεται ως το πηλίκο του συνολικού αριθμού των τραπεζογραμμάτων που επιστρέφονται στις ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ σε ένα έτος προς το μέσο αριθμό τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία το ίδιο έτος.

ενώ η συχνότητα επιστροφής των ονομαστικών αξιών που κατά κανόνα χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές ήταν υψηλότερη (1,56 για τα τραπεζογραμμάτια των 50 ευρώ, 3,38 για τα τραπεζογραμμάτια των 20 ευρώ, 4,11 για τα τραπεζογραμμάτια των 10 ευρώ και 2,27 για τα τραπεζογραμμάτια των 5 ευρώ).

3.2 Η ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ

ΠΛΑΣΤΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΥΡΩ

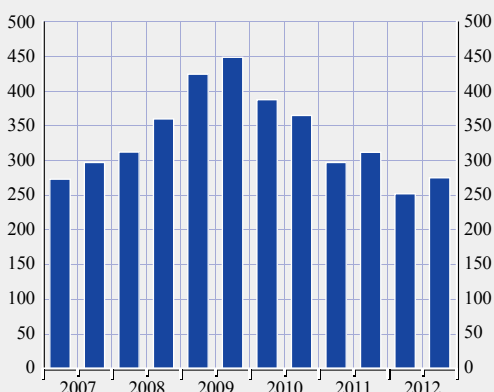
Το 2012 τα Εθνικά Κέντρα Ανάλυσης¹⁵ έλαβαν περίπου 531.000 πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ. Σε σύγκριση με τον αριθμό των γνήσιων τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία, η ποσότητα των πλαστών παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Στο Διάγραμμα 40 φαίνεται η μακροχρόνια εξέλιξη της ποσότητας πλαστών τραπεζογραμμάτων που αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία. Τα τραπεζογραμμάτια των 20 και των 50 ευρώ φαίνεται ότι είναι οι δημοφιλέστεροι στόχοι των παραχαρακτών, καθώς το 2012 αντιπροσώπευαν το 42,5% και το 40,0% αντίστοιχα του συνόλου των πλαστών. Στο Διάγραμμα 41 παρουσιάζεται αναλυτικά η κατανομή των πλαστών τραπεζογραμμάτων ανά ονομαστική αξία.

Μολονότι το κοινό έχει κάθε λόγο να εμπιστεύεται την ασφάλεια του ευρώ χάρη στα συνεχή μέτρα κατά της παραχάραξης που λαμβάνουν οι ευρωπαϊκές και διεθνείς αρχές, η σιγουριά αυτή δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε επανάπαυση. Η ΕΚΤ εξακολουθεί να συνιστά στο κοινό να επαγρυπνεί, να μην ξεχνά τον τριπλό έλεγχο (οπτικό, με την αφή και εξέταση υπό γωνία)¹⁶ και να μη βασίζεται ποτέ σε ένα μόνο χαρακτηριστικό ασφαλείας. Επίσης, παρέχεται διαρκής εκπαίδευση των φορέων που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, εντός και εκτός Ευρώπης, ενώ έχει δημιουργηθεί και επικαιροποιείται ενημερωτικό υλικό που βοηθά το Ευρωσύστημα στην καταπολέμηση της παραχάραξης. Τον ίδιο σκοπό εξυπηρετεί και η καθιερωμένη συνεργασία της ΕΚΤ με την Ευρωπόλ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

¹⁵ Κέντρα που ιδρύθηκαν σε κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ για την αρχική ανάλυση πλαστών τραπεζογραμμάτων ευρώ σε εθνικό επίπεδο.
¹⁶ Βλ. τον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ: “Το Ευρώ”/“Τραπεζογραμμάτια”/“Χαρακτηριστικά ασφαλείας”.

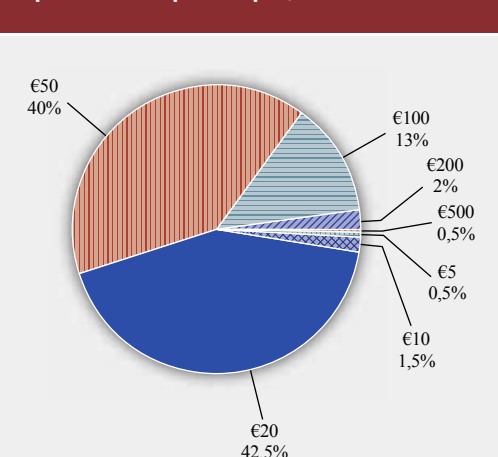
Διάγραμμα 40 Αριθμός πλαστών τραπεζογραμμάτων ευρώ που αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία

(χιλιάδες τεμάχια)

Πηγή: ΕΚΤ.

Διάγραμμα 41 Πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ κατά ονομαστική αξία το 2012

Πηγή: ΕΚΤ.

ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΗΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η συνεργασία για την αποτροπή της παραχάραξης εκτείνεται πέραν των ευρωπαϊκών συνόρων. Το Ευρωσύστημα συμμετέχει ενεργά στο έργο της Ομάδας Κεντρικών Τραπεζών για την Αποτροπή της Παραχάραξης¹⁷. Η ΕΚΤ φιλοξενεί το Διεθνές Κέντρο για την Αποτροπή της Παραχάραξης (ICDC), το οποίο ενεργεί ως τεχνικό κέντρο για την ομάδα αυτή. Το ICDC διαθέτει δικτυακό τόπο¹⁸ που παρέχει πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με την αναπαραγωγή των παραστάσεων των τραπεζογραμματίων, καθώς και συνδέσμους με συναφείς δικτυακούς τόπους σε εθνικό επίπεδο.

3.3 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Το 2012 οι ΕθνΚΤ ήταν υπεύθυνες για την παραγωγή 8,5 δισεκ. τραπεζογραμματίων ευρώ, εκ των οποίων το νέο τραπεζογραμμάτιο ονομαστικής αξίας 5 ευρώ, το οποίο θα τεθεί σε κυκλοφορία το Μάιο του 2013 (βλ. παρακάτω), αντιπροσώπευε τα 2,9 δισεκ. ευρώ του συνόλου αυτού (γύρω στο 34% των παραχθέντων τραπεζογραμματίων). Η παραγωγή του τραπεζογραμματίου των 5 ευρώ της πρώτης σειράς διεκόπη. Η παραγωγή των τραπεζογραμματίων ευρώ συνεχίζει να κατανέμεται μεταξύ των ΕθνΚΤ σύμφωνα με το αποκεντρωμένο σύστημα που υιοθετήθηκε το 2002. Δηλαδή κάθε ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ είναι υπεύθυνη για την προμήθεια τραπεζογραμματίων των συγκεκριμένων ονομαστικών αξιών και του συγκεκριμένου ποσοστού των συνολικών αναγκών που της έχουν ανατεθεί (βλ. Πίνακα 13).

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΚΤ

Το 2007 το Διοικητικό Συμβούλιο εξέδωσε σχέδιο δράσης με τα διαδικαστικά στάδια που συμβάλλουν μεσοπρόθεσμα στην επίτευξη μεγαλύτερης σύγκλισης όσον αφορά τις υπηρεσίες διαχείρισης χρηματικού των ΕθνΚΤ. Την 1.10.2012 η ηλεκτρονική ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ ΕθνΚΤ και επαγγελματιών πελατών, εγχώριων και αλλοδαπών, σχετικά με συναλλαγές σε μετρητά – ένα από τα εναπομένοντα στοιχεία του σχεδίου δράσης – εφαρμόστηκε από τις ΕθνΚΤ του Βελγίου, της Γερμανίας, της Ιρλανδίας, της Κύπρου, του Λουξεμβούργου, της Μάλτας, της Ολλανδίας, της Αυστρίας και της Φινλανδίας. Οι αρχές που διέπουν αυτή τη διευκόλυνση ορίζονται στην Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ σχετικά με την ανταλλαγή δεδομένων για υπηρεσίες χρηματικού.¹⁹ Μια διεπαφή που φιλοξενεί η ΕΚΤ εξασφαλίζει ότι μπορούν να ανταλλάσσονται μηνύματα μεταξύ ΕθνΚΤ που χρησιμοποιούν διαφορετικούς μορφότυπους δεδομένων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι επαγγελματίες πελάτες οι οποίοι επιθυμούν να συναλλαγούν με μετρητά με μία μη εγχώρια ΕθνΚΤ μπορούν να αποστείλουν την εντολή ανάληψης μετρητών, ή την ειδοποίηση κατάθεσης μετρητών, μέσω των εγ-

Πίνακας 13 Κατανομή της παραγωγής τραπεζογραμματίων ευρώ το 2012

	Ποσότητα (εκατομμύρια τεμάχια)	ΕθνΚΤ που έχουν αναλάβει την παραγωγή
€5	2.915,30	BE, ES, FR, IT, AT
€10	1.959,04	DE, GR, FR, IE, PT
€20	1.703,95	CY, EE, FR, IT, MT, LU, NL, SI, SK, FI
€50	1.530,43	BE, DE, ES, IT
€100	298,13	DE
€200	50,00	DE
€500	0,00	-
Σύνολο	8.456,87	

Πηγή: ΕΚΤ.

17 Ομάδα αποτελούμενη από 32 κεντρικές τράπεζες και ιδρύματα εκτύπωσης τραπεζογραμματίων, η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα των χωρών της Ομάδας των 10 (G-10).

18 Βλ. <http://www.rulesforuse.org>.

19 Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2012/16 της 20ης Ιουλίου 2012 (ΕΕ L245, 11.9.2012, σελ. 3).

χώριων ΕθνΚΤ τους. Οι εναπομένουσες ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ θα συνδεθούν με τη διεπαφή κατά τη διάρκεια του 2013 και του 2014.

Η ηλεκτρονική ανταλλαγή μηνυμάτων διευκολύνει την οργάνωση των διασυνοριακών χρηματοποστολών και κατ' αυτή την έννοια συμπληρώνει τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1214/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2011 για την επαγγελματική διασυνοριακή οδική μεταφορά μετρητών ευρώ μεταξύ κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ²⁰, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 30.11.2012. Επίσης, αυτή η διεπαφή επιτρέπει τη μεταφορά μεγάλων ποσοτήτων τραπεζογραμματίων μεταξύ ΕθνΚΤ, το οποίο θα είναι χρήσιμο για την εισαγωγή της δεύτερης σειράς τραπεζογραμματίων ευρώ.

ΕΠΑΝΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Όταν οι φορείς που χειρίζονται μετρητά (πιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες χρηματοποστολών και άλλες οικονομικές μονάδες, όπως οι εμπορικές επιχειρήσεις και τα καζίνα) επανεισάγουν στην κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια ευρώ, πρέπει να τηρούν τους κανόνες που ορίζονται στην απόφαση ΕΚΤ/2010/14 σχετικά με τους ελέγχους γνησιότητας και καταλληλότητας των τραπεζογραμμάτιων ευρώ και την εκ νέου θέση αυτών σε κυκλοφορία²¹. Στόχος της απόφασης αυτής συγκεκριμένα είναι να εξασφαλίσει ότι όλα τα τραπεζογραμμάτια που διανέμονται στο κοινό μέσω μηχανημάτων αυτόματης ανάληψης μετρητών έχουν ελεγχθεί τόσο ως προς τη γνησιότητα όσο και ως προς την καταλληλότητά τους. Σύμφωνα με στοιχεία που υποβάλλουν οι φορείς που χειρίζονται μετρητά στις ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ, περίπου 1/3 του συνολικού αριθμού των τραπεζογραμμάτιων ευρώ που επανεισήχθησαν στην κυκλοφορία το 2012 μετά από μηχανική επεξεργασία προέρχονταν από φορείς διαχείρισης μετρητών μέσω μηχανών διαχείρισης τραπεζογραμμάτιων.

Κατά την προετοιμασία για την έκδοση της δεύτερης σειράς τραπεζογραμμάτιων ευρώ, το πεδίο εφαρμογής της Απόφασης ΕΚΤ/2010/14 τροποποιήθηκε με την Απόφαση ΕΚΤ/2012/19²², η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 20.9.2012. Η τροποποιημένη απόφαση εξασφαλίζει ότι οι διαδικασίες ελέγχου που θα ακολουθούν οι φορείς διαχείρισης μετρητών όταν επανεισάγουν τραπεζογραμμάτια ευρώ στην κυκλοφορία θα εφαρμοστούν και στα νέα τραπεζογραμμάτια.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ECI

Μετά την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου το 2011 ότι το πρόγραμμα για την παρακολούθηση της κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτιων μέσω τραπεζών-θεματοφυλάκων (Extended Custodial Inventory–ECI) για τα τραπεζογραμμάτια ευρώ θα επεκταθεί από την Ασία στη Νότιο Αμερική και τη Μέση Ανατολή, το 2012 διενεργήθηκε δημόσιος διαγωνισμός. Η επιλογή θα γίνει κατά τη διάρκεια του 2013. Το πρόγραμμα αποτελεί συνέχεια του πιλοτικού προγράμματος ECI που αρχικά προγραμματιζόταν να ολοκληρωθεί τον Ιανουάριο του 2012, αλλά παρατάθηκε μέχρι το τέλος Ιανουαρίου 2013. Σκοπός του προγράμματος ECI είναι να εξασφαλίζει την ομαλή κυκλοφορία των τραπεζογραμμάτιων ευρώ σε γεωγραφικά απομακρυσμένες περιοχές και να παρέχει λεπτομερή στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση των τραπεζογραμμάτιων ευρώ διεθνώς.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ

Το 2012 το Ευρωσύστημα συνέχισε τις εργασίες του για τη νέα σειρά τραπεζογραμμάτιων ευρώ, με επίκεντρο την παραγωγή σε μεγάλη κλίμακα του νέου τραπεζογραμματίου 5 ευρώ, την πρώτη ονομαστική αξία της νέας σειράς που θα τεθεί σε κυκλοφορία. Επίσης, το Ευρωσύστημα βοήθησε

20 EE L 316, 29.11.2011, σελ. 1.

21 EE L 267, 9.10.2010, σελ. 1.

22 EE L 253, 20.9.2012, σελ. 19.

τους ενδιαφερόμενους φορείς να προετοιμαστούν για την εισαγωγή των νέων τραπεζογραμμάτων και συνέχισε να αναπτύσσει τις υπόλοιπες ονομαστικές αξίες της νέας σειράς. Η νέα σειρά ονομάζεται “Ευρώπη” και απεικονίζει την Ευρώπη, μια μορφή από την ελληνική μυθολογία, στο υδατογράφημα και το ολόγραμμα. Η σειρά “Ευρώπη” θα έχει τις ίδιες ονομαστικές αξίες με την πρώτη σειρά τραπεζογραμμάτων – 5, 10, 20, 50, 100, 200 και 500 ευρώ – και θα διατηρήσει τα περισσότερα από τα στοιχεία των παραστάσεων.²³

Στις 9.3.2012 το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε ότι το νέο τραπεζογραμμάτιο των 5 ευρώ θα τεθεί σε κυκλοφορία στις 2.5.2013. Ο ακριβής χρόνος έκδοσης των υπόλοιπων ονομαστικών αξιών της σειράς “Ευρώπη” θα προσδιοριστεί σε μεταγενέστερη φάση. Προβλέπεται ότι τα νέα τραπεζογραμμάτια θα τεθούν σταδιακά σε κυκλοφορία σε διάστημα αρκετών ετών κατά αύξουσα σειρά ονομαστικής αξίας. Το Ευρωσύστημα θα ενημερώσει εγκαίρως το κοινό, τους φορείς που κατ’ επάγγελμα χειρίζονται μετρητά και τους κατασκευαστές εξοπλισμού επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων για τις πρακτικές λεπτομέρειες της εισαγωγής των νέων τραπεζογραμμάτων ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια της πρώτης σειράς θα παραμείνουν νόμιμο χρήμα για μια σχετικά μακρά περίοδο και η απόσυρσή τους από την κυκλοφορία θα είναι σταδιακή και θα γνωστοποιηθεί στο κοινό πολύ νωρίτερα. Ακόμη και αφού αποσυρθούν από την κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια της πρώτης σειράς, θα είναι δυνατή η ανταλλαγή τους στις ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

4 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Η ΕΚΤ, επικουρούμενη από τις ΕθνΚΤ, αναπτύσσει, συλλέγει, καταρτίζει και κοινοποιεί ευρύ φάσμα στατιστικών στοιχείων, τα οποία βοηθούν στη χάραξη της νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ και στην εκπλήρωση διαφόρων άλλων καθηκόντων του ΕΣΚΤ, καθώς και των καθηκόντων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ). Τα στατιστικά στοιχεία χρησιμοποιούνται επίσης εκτενώς από τις δημόσιες αρχές – π.χ. στον πίνακα ελέγχου αποτελεσμάτων (scoreboard) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παρακολούθηση των μακροοικονομικών ανισοροπιών – τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές, τα μέσα ενημέρωσης και το ευρύ κοινό. Το 2012 τα τακτικά δημοσιευόμενα στατιστικά στοιχεία για τη ζώνη του ευρώ εξακολούθησαν να παρέχονται απρόσκοπτα και εγκαίρως. Επιπλέον, οι εργασίες επικεντρώθηκαν στην ενίσχυση της στατιστικής βάσης για την εκπλήρωση της αποστολής της ΕΚΤ και του ΕΣΣΚ, αν και αυτό αποτελεί σημαντική πρόκληση λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων. Σύμφωνα με το στατιστικό πρόγραμμα που αναθεωρείται σε ετήσια βάση, έγιναν σημαντικές προσπάθειες για την εκπλήρωση των νέων στατιστικών απαιτήσεων, ιδίως στους τομείς της νομισματικής πολιτικής και της ανάλυσης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Οι προκλήσεις που συνδέονται με την αυξανόμενη ζήτηση δεδομένων συζητήθηκαν τον Απρίλιο του 2012 στην έκτη διετή διάσκεψη της ΕΚΤ για τη στατιστική, το κεντρικό θέμα της οποίας ήταν η στατιστική της κεντρικής τράπεζας ως υπηρέτης δύο διαφορετικών σκοπών: της σταθερότητας των τιμών και της μείωσης του συστημικού κινδύνου.

23 Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <http://www.newfaceoftheeuro.eu>